

**Звіт про роботу директора
Івано-Франківського краєзнавчого музею
за 2020 – перше півріччя 2025 року**

Івано-Франківський краєзнавчий музей є провідним науковим та культурно-освітнім закладом і важливим науково-методичним центром у галузі розвитку музейної справи на Прикарпатті. Створений у 1940 році на базі давніх Покутського і Жаб'євського музеїв та приватних колекцій. З 1959 року музей розміщується в історичній будівлі міської ратуші.

Музей є установою комплексного профілю з статусом юридичної особи та комунальною формою власності. У його структурі є такі експозиційні відділи: природи, археології,

історії, народного мистецтва, а також неекспозиційні: науково-освітній, науково-методичний, фондів, реставрації, відділ реклами, друку та інформації.

Івано-Франківський краєзнавчий музей володіє великою цінною збіркою унікальних експонатів. Окрасою відділу історії є колекція археологічних пам'яток доби Київської Русі й Галицько-Волинської держави. Унікальними є знахідки з розкопок княжого стольного граду Галича (нині село Кринос) – одного з найбагатших міст Європи в XI –XIII ст. У відділі народного мистецтва експонуються речі народного побуту, народний одяг, витвори декоративно-прикладного мистецтва (художньої обробки дерева, шкіри, металу, ткацтва, кераміка, вишивка тощо), зібрані з чотирьох етнорегіонів Прикарпаття: Покуття, Опілля, Бойківщини і Гуцульщини. Загальнонаціональну цінність мають ікони та ювелірні вироби XII –XIII ст., ікони XVI –XIX ст., церковна скульптура, стародруки, колекції зброї та нумізматики.

На правах філій музею працюють:

- Літературний музей Прикарпаття у м. Івано-Франківську;
- Літературно-меморіальний музей Івана Франка у с. Криворівня;
- Хата-гражда у с. Криворівня;
- Музей М. Грушевського у с. Криворівня;
- Літературно-меморіальний музей Леся Мартовича у с. Торговиця;
- Історико-краєзнавчий музей О. Довбуша у селищі Печеніжин;
- Історико-краєзнавчий музей «Гуцульщина» у селищі Верховина.

Звітний період діяльності музею характеризується особливою специфікою, оскільки припав на час світової пандемії та повномасштабного вторгнення росії в Україну. З таких вагомих причин робота закладу була переформатована відповідно до вимог чинного законодавства для забезпечення персоналу та збереження історичних й культурних цінностей.

Науково-дослідна робота

Науково-дослідна робота є основою практично всієї діяльності музею і проводиться в широкому діапазоні, що зумовлено специфікою музейного закладу. Це – і наукове комплектування фондів, наукова організація обліку, збереження, консервація і реставрація колекцій.

Науково-дослідна робота здійснювалася відповідно до затвердженого плану і була направлена на подальше вивчення історії, природи, етнографії, літератури та мистецтва краю, діяльності громадських організацій, музеєзнавства і інше. Джерелами вивчення перелічених напрямів науково-дослідної роботи були фондові збірки музею, польові дослідження у районах області, архіви, наукові бібліотеки.

Наукові співробітники музею працювали над дослідженням запланованих наукових тем. Результати науково-дослідної роботи працівники музею оформляють у вигляді нових виставок, розділів експозицій, каталогів, буклетів, методичних розробок екскурсій, наукового опису експонатів, а також статей та монографій, наукових праць тощо.

Науковими співробітниками музею за звітний період підготовлено 260 публікацій. Слід відзначити найвагоміші наукові доробки окремих працівників. Зокрема у 2022 році вийшла друком монографія завідувачки відділу археології Вуянко Марії «Катедральний собор Воскресіння Христового в Івано-Франківську – Станиславові. Друга половина ХІХ – середина ХХ ст.» (видавництво «Нова Зоря»), а у 2024 році - книга наукового співробітника Устинського Володимира (у співавторстві з Дідою Романом) «Життєпис Івано-Франківська. Книга друга. Івано-Франківськ» (видавництво «Місто НВ»).

Щорічно у Івано-Франківському краєзнавчому музеї проводилися науково-практичні конференції. Найбільш масштабними були:

- «Традиційна культура західного регіону в контексті культурної політики України: сучасний стан, проблеми, перспективи» (2020 р.);
- «Музей сьогодні: аспекти діяльності» (2021 р.);
- «Осип Сорохтей. 3 минулого – у сьогодення» (2021 р.);
- «Етнокультурна спадщина Прикарпаття» (2022 р.);
- «Збереження історико-культурної спадщини Галицької землі» (2023 р.);
- «Україна крізь призму війни» (2024 р.).

Експозиційна та виставкова робота

Експозиційна та виставкова діяльність музею є чи не одним із найважливіших напрямків роботи музею. Саме експозиція є візитівкою музею та безпосереднім місцем спілкування з відвідувачами.

Музей постійно працює в напрямку експозиційної діяльності. За 2021-2024 роки повністю оновлено експозиції «Міський побут» та «Народне мистецтво». Розроблено проект експозиції відділу природи із застосуванням нових методик для побудови інтерактивного експозиційного поля.

Оновлення залу "Міський побут кінця XIX - початку XX століття" - це комплексна робота відділу історії Івано-Франківського краєзнавчого музею, яку розпочали ще до повномасштабного вторгнення рф. Зал відкритий для відвідувачів з червня 2022 року. В експозиції представлені речі, якими користувалися жителі міста у щоденному житті: меблі, посуд, годинники, речі інтер'єру, скульптура, мала пластика, фотографії, аксесуари. Представлені експонати дають уявлення про побут, звичаї, етикет, смаки жителів міста кінця XIX – початку XX століття. Нова експозиція також піднімає проблему збереження історичного обличчя Івано-Франківська.

Проведено реекспозицію відділу народного мистецтва.

Експозиція відділу знайомить з такими видами народної творчості як: ткацтво, вшивка, різьба по дереву, художня обробка металу та шкіри, кераміка. Особливої уваги заслуговує косівська кераміка, внесена до Репрезентативного списку світової спадщини ЮНЕСКО. Окремо показане народне вбрання чотирьох етнографічних регіонів Прикарпатського краю: Гуцульщини, Бойківщини, Покуття, Опілля. Глядачі також можуть ознайомитися з колекцією писанок, герданів, силянок.

Івано-Франківський краєзнавчий музей проводив активну виставкову діяльність з метою більш широко представити історію та мистецтво нашого краю. Музей традиційно співпрацював з художниками, народними майстрами, колекціонерами, з яскравими особистостями, результатом чого стали цікаві експозиційні та інтерактивні проекти. Виставкова діяльність була детально висвітлена на сайті, сторінках соціальних мереж музею та засобами масової інформації. Більшість виставкових проектів були благодійними і мали на меті збір коштів на потреби ЗСУ.

За 2020 – першому півріччі 2025 року в музеї та його філіях організовано 659 виставок, на яких було представлено як експонати з фондів музею: одяг, вироби з металу, шкіри, дерева, картини, фото-документальні матеріали, предмети декоративно-ужиткового мистецтва, так і оригінальні роботи майстрів Прикарпаття і всієї України.

Досить хорошим стартом для виставкових проектів у 2021 році став проект духовного спрямування «Єдина реальність», який візуалізували своєю творчістю митці з Прикарпаття Олег та Оксана Кондратюки.

11 травня 2021 року в Івано-Франківському краєзнавчому музеї відкрито виставковий проект «МОДЕСТ СОСЕНКО. ФРАНКІВСЬК». Родзинкою гучного відкриття став вихід 10-ти метрових ескізів – фан-клубу виставки, місцевих бізнесів та парафій: Палац Потоцьких, «Гранде Піцерія», ДПС «Захід», «Сім'я ресторанів Лейбова Гора», Фестиваль Христового міста «Вгору серця» (Архікатедральний Собор Святого Воскресіння).

У червні 2021 року в Івано-Франківському краєзнавчому музеї відкрилась найбільша експозиція герданів «Гердан - спадщина віків». Метою виставки було популяризація нематеріальної культурної спадщини, а також встановлення рекорду України «Найбільша кількість герданів ручної роботи в одній експозиції». 2629 традиційних українських прикрас із бісеру представили для встановлення рекорду України майстрині. Виставку відвідали сотні франківців та гостей міста, які приїхали зі всієї області.

У 2022 році знаковим був виставковий арт-проект «Бог між нами! Переможемо разом!». Він став частиною мистецького проекту «Врятуймо скарби разом!». Всю попередню експозицію відреставрованих ікон у перші дні війни довелося терміново евакуювати. Відтак, залу сакрального мистецтва наповнили дитячі малюнки з міжнародного конкурсу "Для Бога я створюю найкраще", а в центрі - композиція «Коло життя! Святі!» – рухомий круглий подіум, на якому виставлені дерев'яні скульптури святих, які символізують прагнення до пошуку Бога, і святості. Цей проєкт у перші

місяці війни став символом незламності і розуміння потреби єднання. До нього долучилися митці, які змушені були покинути рідні - міста художниця-реставраторка з Ірпіня Олена Кіслих-Приходько та харківський художник Нікіта Тітов. Завдяки спільній праці даний мистецький проєкт мав надзвичайно потужний суспільний резонанс і у період 2022-2024 років уже декілька разів трансформувався і наповнювався новим змістом, несучи у собі найвищі ідеї духовності і миру та залучаючи нові інституції та творчих людей.

2023 рік запам'ятався виставковим проєктом «Янголи Спорту». Це фотовиставка-реквієм за загиблими українськими спортсменами. На ній були представлені історії людей, які проявили себе не тільки як вольові, наполегливі та цілеспрямовані боксери, футболісти, легкоатлети, каратисти, пауерліфтери та представники джиу-джитсу, а й довели свою безмежну любов до України.

Виставкова діяльність музею досить часто була приурочена визначним подіям з історії, пам'ятним датам, героїчним подіям, річницям відомих українців. До прикладу, восени 2023 року в Івано-Франківському краєзнавчому музеї працювала виставка до 90-річчя відомої прикарпатської художниці Параски Хоми. На ній було представлено близько пів сотні полотен, написаних в останні роки життя мисткині. А також відвідувачі змогли ознайомитися з творами її сина — Ярослава Хоми.

У 2024 році масштабними були виставкові проєкти «Побачити скарби разом!», «Крізь віки», «Райські хатки. Франківськ», «Слова, які набули змісту», "Нові діалоги. Про Любов".

«Крізь віки» – це патріотичний фотопроєкт, який ініціювали громадські організації «Дружина Воїна» та «Теплі обійми». На серії світлин дружини військовослужбовців, як сучасні берегині роду постають в українських

автентичних костюмах, окремим елементам із яких понад сотня років. В рамках проекту проведено збір коштів для Збройних Сил України.

10 січня 2024 року в Івано-Франківському краєзнавчому музеї відкрито виставку-проект

«Побачити разом!». Даний

виставковий проєкт

доповнює одну з основних музейних

концепцій «дивись, але не торкайся» новими

можливостями. Незрячі

відвідувачі завдяки спеціальним адаптаціям,

створеним науковцями Кафедри дизайну і теорії

мистецтва Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника мають можливість оцінювати твори візуального мистецтва, які є

не лише шедеврами мистецтва, а й важливою частиною культурної історії. Найперше це стосується 5-ти тифлографічних композицій для проєкту

«Врятуємо скарби разом!»: гуцульський свічник-тріця XIX ст., ікона «Богородиця з Ісусом» Модеста Сосенка, ікони «Коронування Богородиці» й «Богородиця-Одигітрія» та образ «Деїсус», відомий з фільму Сергія

Параджанова «Тіні забутих предків».

Окрім того, представлено перший тактильний каталог для відділу народного мистецтва музею й тифлографічні адаптації на твори світових митців епохи Ренесансу, Бароко, Класицизму, авангардних напрямів мистецтва XX століття.

Як і багато інших інституцій, Івано-Франківський краєзнавчий музей протягом останніх років наполегливо працює, щоб розширити доступ до своїх колекцій, інвестуючи в програми поширення інформації та створення доступного середовища. Співпраця з Центром

дослідження стратегій універсального дизайну дозволяє залучити нові методики: створення аудіо- чи брайлівських путівників, складні 2- чи 3-D копії ключових робіт, до яких відвідувачі могли б торкатися.

У вересні 2024 року у краєзнавчому музеї відбулася презентація тактильного арт-каталогу «Побачити скарби разом!». ГО "Громадська ініціатива Галичини" спільно з ініціативою «Врятуймо скарби разом!», Івано-Франківським краєзнавчим музеєм, Центром дослідження стратегій універсального дизайну Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника та Івано-Франківською обласною організацією УТОС отримали підтримку Українського культурного фонду в рамках програми «Культура без бар'єрів» для реалізації проєкту Тактильний арт-каталог «Побачити скарби разом!». Цей арт-каталог «Побачити скарби разом!» є тифлографічно-акустичною версією та містить анотації, надруковані шрифтом Брайля та збільшеним шрифтом для зручності, а також рельєфні ілюстрації 24 галицьких ікон з фондової музею. Аудіосупровід записано голосом заслуженої артистки України Ірми Вітовської-Ванци. Таким чином, проєкт став прикладом того, як музеї можуть адаптувати свої експозиції для всіх категорій відвідувачів, відкриваючи доступ до культурної спадщини навіть тим, для кого це раніше було складним або неможливим.

15 травня 2025 року Івано-Франківський краєзнавчий музей відкрив унікальну виставку вишитих сорочок. Експозиція охоплювала різноманітні стилі та регіональні особливості вишивки, демонструючи багатство українського орнаментального мистецтва. Були представлені як повсякденні, так і святкові сорочки, від старовинних до сучасних робіт. Подія стала яскравим нагадуванням про важливість збереження українських традицій.

Традиційно, напередодні Великодніх свят в Івано-Франківському краєзнавчому музеї відбувалися мистецько-патріотичні акції "Писанка для воїна". Діти та дорослі мали унікальну нагоду власноруч розписати традиційні українські писанки, щоб потім передати їх нашим захисникам на передову.

Напрямок відкритості на співпрацю нашого музею з іншими музеями та науковими інституціями дав змогу представляти експонати з наших колекцій на високому рівні поза межами нашого музею та отримувати схвальні та позитивні відгуки. А постійні доповнення та тимчасові виставки з музейних фондів дають змогу знайомити відвідувачів з різноманітністю нашого культурного, історичного та мистецького надбання.

Науково-освітня робота

Протягом 2020 – першого півріччя 2025 року робота музею була спрямована на оновлення його образу, який базується на традиції, історії та руху музею в напрямку відкритості, доступності колекцій та інституції загалом.

Музей активно співпрацював як з різними освітніми та науковими установами, так і з науковцями, сприяючи більш розширеному вивченню музейних колекцій. Завдяки цьому фонди ІФКМ стали доступними для студентів-практикантів та науковців, що дає можливість більш глибоких досліджень нашої культурної спадщини.

Завдяки впровадженню в музеї локації «Музейний простір» учні шкіл та студенти можуть отримувати поглиблені знання від екскурсій-лекцій нашої музейної команди. Таке нововведення стало цікавим та легкозасвоюваним науковим продуктом для наших юних відвідувачів.

Традиційно музей продовжує співпрацю з Івано-Франківською обласною організацією Національної Спілки краєзнавців України, Державним архівом Івано-Франківської області, вищими навчальними закладами міста, Українським товариством охорони пам'яток історії та культури, Навчально-методичним центром культури і туризму Прикарпаття та багатьма іншими науковими та культурними інституціями, проводить зустрічі з відомими особистостями. організовує майстер-класи, круглі столи, літературні читання тощо.

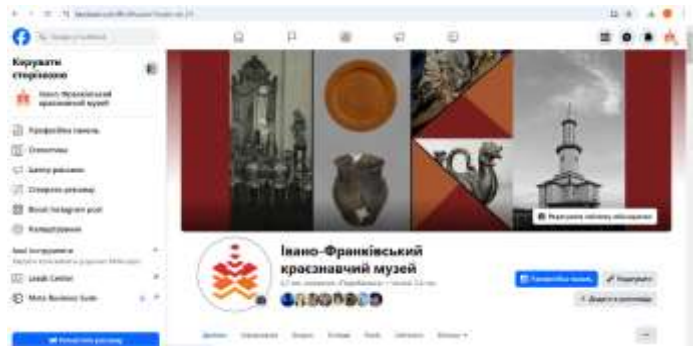
Основним видом освітньо-культурної діяльності в музеї є екскурсійна робота. За період 2020 – першу половину 2025 року музей відвідали більш ніж 240 тис. осіб.

Музей активно проводив роботу у формуванні та трансляції суми знань щодо археології, природи, мистецтва, культури, історії, релігії, технології тощо, заснованих на презентації колекцій музею, дослідженні окремих експонатів. Проводилася різноманітна робота із шкільною та студентською аудиторіями, участь у музейних фестивалях, освітніх програмах. Участь у радіо- та телеефірах. Відбувалася орієнтація не на кількісні показники відвідування, а саме на створення та подачу якісного продукту, який через медіа та пресу здатен спровокувати дискусії та обговорення, актуальні для суспільства. Формування у відвідувачів естетичного смаку, толерантного відношення до мультикультурного світу. Виховання у покоління, що підрастає, та загалом у мешканців України почуття громадянської гідності та гордості за культурні здобутки предків.

Традиційно музей долучався до Міжнародного дня музейного селфі. Започаткована європейським проектом Culture Themes у 2014 році, акція дає можливість учасникам розказати про свої улюблені музеї, а самим музеям - отримати безкоштовну і рекламу.

Лева частина науково-освітньої роботи приділялася рекламно-популяризаційній діяльності.

Зокрема, удосконалено інформаційний сайт музею, активно ведуться сторінки у соціальних мережах Facebook та Instagram, що сприяло популяризації музейного продукту, залученню більшої кількості відвідувачів, а в часі карантинних обмежень давало змогу відвідувачам стежити за експозиційно-виставковою діяльністю онлайн.

Науково-фондова робота

Сучасність вимагає від музейних працівників високого професійного рівня підготовки. Саме від того, які напрямки комплектування фондів оберемо ми сьогодні, буде залежати й те, яким буде майбутній музей. Кількісне та якісне формування музейних фондів, вивчення музейних предметів, колекцій, експонатів, облік, зберігання, консервація і реставрація музейних предметів – становить науково-фондову діяльність музею.

Надзвичайно потрібною в цей історичний період була збиральницька робота музейних працівників. Те, що відбувається сьогодні, завтра буде

нашою історією. Важливо, щоб музей представляв наше минуле правдиво. З цією метою було оголошено збір експонатів для формування колекції про російсько-українську війну. Це речі, пов'язані зі Збройними Силами України, правоохоронними органами та добровольчими формуваннями (предмети форми одягу, захисного спорядження, озброєння,

військового побуту, які були уражені внаслідок бойових дій та понівечені вогнем); прапори та інші державні символи України, що перебували в зоні бойових дій; фрагменти, уламки української та ворожої зброї, пошкоджених машин; фото та відео-матеріали; речі пов'язані з військовими формуваннями РФ. Таким чином фондова колекція поповнилася великою кількістю експонатів, більшість з яких були надані безпосередньо учасниками бойових дій.

Як ніколи, в часі повномасштабного вторгнення для музею стало надзвичайно актуальним питання модернізації обліку музейних творів через впровадження програми з обліку та збереження музейних цінностей, збереження базової інформації та цифровізація обліку фондового надбання Івано-Франківського краєзнавчого музею. Вже з липня 2022 року в ІФКМ

розпочато активне оцифрування експонатів та внесення їх в базу «Музейні фонди України». Її призначення – облік музейних предметів в українських музеях.

З 01 липня 2023 року Івано-Франківський краєзнавчий музей став учасником проєкту Memory Savers UA. Проєкт (<https://memorysavers.sucho.org/>) об'єднав 22 музеї з усієї України з метою ознайомити студентів з практиками цифрового збереження культурної спадщини та створити спільно з ними цифрові проєкти.

Виконавцем проєкту був Центр цифрової історії в м. Рівному, партнером проєкту – міжнародна ініціатива "Saving Ukrainian Cultural Heritage Online" – Порятунк української культурної спадщини онлайн. Проєкт став можливим завдяки фінансуванню через німецький Фонд “Пам'ять, відповідальність, майбутнє” (Stiftung EVZ). Тривав проєкт з 01 липня по 30 грудня 2023 року. В межах проєкту музей отримав необхідне для цифровізації фондів обладнання (фотоапарат, лайт-куб, ноутбуки, сканер – на загальну суму 3000 євро). В рамках проєкту в Івано-Франківському краєзнавчому музеї був оцифрований архів УПА, що був виявлений у 2017 році у с. Поточище, Городенківського р-н, Івано-Франківської області.

Таким чином за звітний період Івано-Франківський краєзнавчий музей активно займався фондовою роботою, що є основою його діяльності. Це включало комплектування (збір нових експонатів), їхнє зберігання та консервацію, систематизацію та облік для легкого доступу. Музейні фонди слугують базою для наукових досліджень, а також для формування експозицій та виставок, що дозволяє представити культурну спадщину краю широкому загалу. Також відбувається оцифрування фондів для кращої доступності та збереження інформації.

Науково-реставраційна робота

Одним з надважливих аспектів для збереження творів є забезпечення умов для їх вивчення та реставрації. Відділ реставрації є невід'ємною складовою нашого музею, адже завдяки йому шляхом консервації та реставрації багато експонатів отримують шанс на продовження свого «життя».

У 2009 році засновано музейний реставраційний проєкт «Врятуймо скарби разом!», який за 15 років своєї діяльності здійснив величезну кількість реставраційних робіт музейних експонатів із залученням як музейних, так і спонсорських коштів. Результати роботи проєкту презентувалися на численних виставках у Івано-Франківському краєзнавчому музеї та поза його межами.

Тільки у 2024 році у рамках реставраційного проєкту було заплановано і проведено 15 мистецьких подій, які підсумовують даний етап роботи і презентують результати діяльності та різного роду співпраць.

Дуже цінною для нашого музею є співпраця з Національним науково-дослідним працівники отримують нові навички та досвід в сфері реставрації. Періодично Національний науково-дослідний реставраційний центр України

також надає виїзні консультації та проводить консерваційні та реставраційні роботи музейних предметів з фондової колекції. Зокрема у першому півріччі 2025 року команда реставраторів Центру здійснила ряд

виїзних консультативних, консерваційних і реставраційних робіт з метою збереження колекції сакральних творів музею. Значимо, що дана колекція потребує відповідних умов збереження, особливо у час постійних загроз.

Реставраційним відділом здійснюється планове дослідження усіх музейних колекцій, у ході яких виявляються першочергові потреби у профілактичних і консерваційно-реставраційних роботах для предметів музейного фонду з наявних груп збереження.

Науково-методична робота

Івано-Франківський краєзнавчий музей є науково-методичним центром для надання теоретичної та практичної допомоги з питань створення громадських музеїв області, а також з організації науково-просвітницької, науково-дослідної, експозиційної та фондової роботи. З цією метою у музеї працює науково-методичний відділ, який вивчає різні форми роботи музейних закладів на громадських засадах, узагальнює і поширює їхній досвід, а також координує роботу співробітників державних музеїв області з надання методичної та практичної допомоги громадським музеям та музейним кімнатам.

Завданням відділу є також підготовка до друку методичних рекомендацій для створення нових і удосконалення робочих експозицій, організації та поліпшення науково-дослідної, науково-просвітницької та збиральницької роботи музейних закладів на громадських засадах.

Спільно з управлінням культури, національностей та релігій облдержадміністрації, фахівцями структурних підрозділів у сфері культури міських, селищних, сільських рад, проводиться робота по обліку діючих та новостворених музеїв, що діють на громадських засадах. На базі зібраного матеріалу проводиться картографування музеїв по районах та їх класифікація за напрямками роботи.

Науковими працівниками відділу у звітний період надано методичні поради щодо створення та удосконалення експозицій громадських музеїв у таких населених пунктах області:

- смт. Брошнів-Осада;
- для Маріямпільського музею розроблено ескіз та креслення музейного обладнання;
- для новоствореного музею історії громади с. Крихівці Івано-Франківської міської ради розроблено план нової експозиції, впорядковано музейну збірку, проведено авторський нагляд за побудовою експозиції та надано рекомендації щодо ведення облікової документації музейних колекцій і заповненні уніфікованого паспорта;
- с. Нижнів Тлумацької громади;
- с. Серафінці Городенківської громади (рекомендовано плановий збір експонатів, оформлення експозиції, ведення облікової документації музейних колекцій і заповненні уніфікованого паспорта документації).

Господарська робота

Зважаючи на особливості часу, господарська робота у музеї проводилася у виставкових та експозиційних залах, які вкрай потребували цього або ж були аварійними.

У 2020 році проведено ремонт виставкової зали музею. Це була вкрай потрібна робота, оскільки виставкова діяльність є однією з ключових. Проведення виставок високого рівня і залучення творчих людей з національної і міжнародної мистецької спільноти потребувало виставкових площ з якісним ремонтом та спеціальним освітленням.

Проведено ремонтні та реекспозиційні роботи у відділах «Народне мистецтво» та «Міський побут кін. XIX –поч. XX ст.» з використанням сучасних підходів до побудови музейної експозиції. У зв'язку з потребою евакуації найцінніших експонатів, експозиційний відділ сакрального мистецтва було переформатовано на виставковий мистецький проєкт «Бог між нами. Переможемо разом!» та за спонсорські кошти проведено ремонт цього залу. У відділі історії у зв'язку з внесенням змін до тематико-експозиційного плану та формуванням розділу «Сучасна україно-російська війна» зроблено поновлення фарбового покриття стін.

У філії - історико-краєзнавчому музеї «Гуцульщина» (селище Верховина) проведено водопровідні та санітарно-технічні роботи. Також розроблено та реалізовано експозиційні проєкти, зокрема «Повстанська криївка», «Гуцульська світлиця», «Природа Карпатського краю». Для них

підготовлено експозиційне обладнання, вітрини, проведено електромонтажні роботи.

Проведено роботи з благоустрою території біля літературно-меморіального музею Івана Франка у с. Криворівні та літературно-меморіального музею Леся Мартовича у с. Торговиці.

У 2025 році проведено ремонт фондосховища музею, де зберігається колекція сакральних творів, яка тимчасово не експонується (на час воєнного стану).

У період з 2020 – перша половина 2025 року за надання платних послуг було отримано 3 890 910 гривень прибутку. Частково дані кошти були використані для господарської діяльності, придбання матеріалів та обладнання, оплати деяких послуг.

Волонтерська робота

З моменту повномасштабного вторгнення окремим та надзвичайно важливим розділом роботи музею стала волонтерська діяльність. Четверо працівників Івано-Франківського краєзнавчого музею вступили до лав Збройних Сил України і колектив закладу організовував збори безпосередньо для них.

Музейні працівники долучилися до ініціативи благодійної організації «БФ «ДОБРО-ДІЇ» - ВЦ "Маскувальні Феї» з виготовлення маскувальних сіток для наших захисників. Музей став однією із локацій, де щоденно організовано плетуть сітки, а також проводяться збори коштів на матеріал для маскуванню. Також в установі в осінньо-зимові

періоди оголошуються збори горіхів та сухофруктів для виготовлення енергетичних батончиків.

Працівниками музею проводяться збори на потреби ЗСУ. Розуміючи велику потребу у допомозі армії, музеєм започатковано продаж сувенірної продукції, кошти від якого були спрямовані на закупівлю дронів. Для цієї ж потреби досить часто оголошувалися збори-розіграші на сторінці музею у соціальній мережі Facebook. Завдяки даним ініціативам колективом Івано-Франківського краєзнавчого музею було придбано дрони-камікадзе та надано інші види допомоги для 110 окремої механізованої бригади імені генерала-хорунжого Марка Безручка, 419 Стрілецького батальйону 42 окремої механізованої бригади, 65 окремої механізованої бригади, 150 окремої механізованої бригади (ремонтно-відновлювальний батальйон), 3 штурмової

бригади, 210 батальйону ТРО, військової частини А4007, батальйону безпілотних систем «Перун» 42 окремої механізованої бригади, 66-тої окремої механізованої бригади імені князя Мстислава Хороброго та інших підрозділів ЗСУ.

Проекти та гранти

У звітний період активно проводилася проектна діяльність. Успішними були ряд грантових заявок, спрямованих на культурно-освітню та інклюзивну сфери.

Проект «Осучаснення Івано-Франківського краєзнавчого музею» отримав грант на 58 тис. грн від Громадського ресторану Urban Space 100 (січень, 2021).

Осучаснення залу природи Івано-Франківського краєзнавчого музею (розробка концепції) – лише перший крок до модернізації. Маючи концепцію та дизайн музейного простору автори проекту можуть розуміти обсяг та вартість робіт реалізації й надалі будуть працювати над втіленням свого задуму – перетворення музею в сучасний прогресивний культурно-розвивальний центр в Івано-Франківську.

В концепцію входить створення нового сценарію експозиції з використанням існуючих експонатів у сучасній інтерактивній пізнавальній подачі. В результаті отримано візуалізацію дизайну та наповнення музейного простору (близько 120 кв. м). Експозиція охоплюватиме декілька тем природознавчого характеру – геологія краю, рельєф, ґрунти, клімат, тваринний та рослинний світ, природні зони (ліси, гори, водойми), взаємодія людини та природи, екологія.

Проект «Освітній простір в Івано-Франківському краєзнавчому музеї» став переможцем у весняній хвилі «Малі Гранти Теплого Міста» (2021 рік). Сума фінансування: 20 000 грн. За кошти гранту придбано безкаркасний проектор та крісла-пуфи.

В Івано-Франківському краєзнавчому музеї створено освітній мобільний мультимедійний простір для проведення інтерактивних уроків для учнів, лекцій та методичних семінарів для студентів, проведення майстер-класів та різноманітних воркшопів тощо.

Івано-Франківський краєзнавчий музей – це музей комплексного типу, який володіє колекціями з палеонтології, геології, зоології, археології, історії, етнографії, мистецтва. Таким чином, на базі музею можна проводити заняття з географії, біології, екології, археології, історії, етнографії, мистецтвознавства та культурології. 19 травня 2021 року відкрито освітній простір в Івано-Франківському краєзнавчому музеї, переглядом учнями

історико-документального фільму «Таємниці великих Українців. Андрей Шептицький».

Проект «Збереження архітектурної спадщини міста через призму ІФКМ» став переможцем осіннього грантового сезону (2022) громадського ресторану «Urban Space 100». Сума фінансування: 7 000 грн. За кошти гранту придбано кріплення та встановлено обрамлення для плазмового телевізора, який подарував для музею один із співзасновників ресторану Андрій Черніков.

В оновленій експозиції залу «Міський побут кінця XIX – початку XX століття» відбувається постійна трансляція відеохронік втраченого міста 1917, 1944, 1972 та 1988 років. Ці відео якісно доповнюють експозицію, даючи розуміння важливості збереження пам'яток історії, архітектури та культури для майбутніх поколінь.

У рамках виконання регіональної цільової програми розвитку туризму в Івано-Франківській області на 2022-2026 роки спільно з департаментом

міжнародного співробітництва та євроінтеграції громад Івано-Франківської облдержадміністрації реалізовано проєкт «Музей у смартфоні». Метою проєкту було створення цифрових продуктів для залучення нових відвідувачів у музеї. Створено віртуальні тури експозиціями п'яти музеїв Прикарпаття, серед яких й Івано-Франківський краєзнавчий музей.

У 2023 році Івано-Франківський краєзнавчий музей увійшов до 40 найвизначніших та найцікавіших об'єктів історико-культурної спадщини «Карпатського культурного шляху» на Івано-Франківщині й Закарпатті (Україна) та повіту Марамуреш (Румунія). Завдяки міжнародному проєкту «Карпатський культурний шлях» у музеї з'явилась інтерактивна інформаційна панель, з допомогою якої відвідувачі зможуть почерпнути багато пізнавальної та корисної інформації про туристичні об'єкти.

Проект «ІФКМ – безбар’єрний музей» став переможцем у літньому грантовому сезоні (2024 рік) від Громадського ресторану Urban Space 100. Сума фінансування 33 075 грн.

Івано-Франківський краєзнавчий закупив тактильні алюмінієві індикатори, встановив попереджувальну жовту стрічку для маркування сходів та кола для маркування скляних прозорих вітрин, інформаційні тактильні таблички зі шрифтом Брайля.

В рамках цього проекту науковцями музею розроблено тактильні копії експонатів. Також відділ історії доповнено двома тактильними картинами, розробленими працівниками музею і адаптованими для людей з порушеннями зору спеціалістами з Ресурсного Центру «БЕЗБАР’ЄРНА Україна» Громадської спілки “Всеукраїнське громадське об’єднання “Національна асамблея людей з інвалідністю України”.

Загалом, Івано-Франківський краєзнавчий музей не лише впевнено функціонує в складних умовах, але й активно розвивається, зміцнюючи свою роль як важливий осередок збереження національної пам’яті та культурної ідентичності.

Галина БЕДНАРЧИК